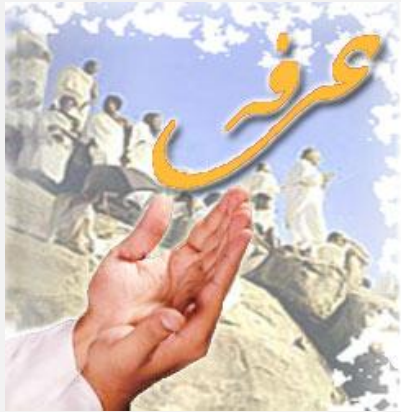

وجه تسمیه روز عرفه

روز عرفه از ایام باشکوه و عظیم است. روزی است که درهای آسمان را برای پذیرش تضرع‌های عاشقانه بندگان ذات اقدس اله می‌گشایند...

روز عرفه از ایام باشکوه و عظیم است. روزی است که درهای آسمان را برای پذیرش تضرع‌های عاشقانه بندگان ذات اقدس اله می‌گشایند و باز هم آن فاعل بالعشق خواهان بازگشت اشرف مخلوقاتش به بارگاه امن‌اش است. آری باز هم فرصت برای بازگشت انسان به اصل و جایگاه اعلی اولیه‌اش را فراهم می‌کنند، چقدر بزرگوارند و بزرگوارانه رفتار می‌کنند. چقدر ظلم کردیم! چقدر نادیده گرفتیم آن همه رحمت را! ولی باز هم می‌خوانندمان، دعوت‌مان می‌کنند و می‌خواهند همچو شب قدر به ارزش و منزلت خود نائل شویم. آری روز عرفه، روزی است که حق تعالی بندگان خویش را به عبادت و اطاعت خود دعوت کرده و از آن سوی سفره جود خود را برای آنها گسترانیده است.

شیطان را در این روز در غل و زنجیر می‌کشند و باز هم زمینه پیروزی انسان را بر نفس فراهم می‌کند. امام صادق (ع) فرموده‌اند: اگر شخص گناه‌کاری نتواند در شب‌های قدر خود از قدر و منزلت خود به نحو احسن استفاده کند و بهره گیرد، می‌تواند در این روز از امتیازات برخورداري از رحمت الهی برخوردار شود. 1.

وجه تسمیه روز عرفه:

1. آورده‌اند که: زمانی که جبریل مناسک حج ابراهیمی را به ابراهیم خلیل‌الله می‌آموخت، چون به عرفه رسید به او گفت: (عرفت) و او پاسخ بلی را داد - لذا به این نام خوانده شد.

2. همچنین آورده‌اند که: مردم از این جایگاه به گناه خود اعتراف می‌کنند و بعضی آن را از جهت تحمل و صبر و رنجی می‌دانند که برای رسیدن به آن باید متحمل شوند، چرا که یکی از معانی «عرف» صبر و شکیبایی است. 2.

3. همچنین در روایتی آمده که آدم و حوا پس از هبوط از بهشت و آمدن به کره خاکی در این سرزمین یکدیگر را یافتند و به همین دلیل عرفات و این روز عرفه نام گرفته است. 3.

پیشینه وقوف در عرفات:

عرفات جمع عرفه به معنای شناخت است و از آنجا که آنجا وادی شناخت و معرفت خدا و نفس و خود است، عرفات نام گرفته.

الف) حضرت آدم و عرفات:

«فتلغی آدم من و به کلمات فتاب علیه انه هو التواب الرحیم»

- آدم از پروردگارش کلماتی دریافت داشت و با آن به سوی خدا بازگشت و خدا توبه او را پذیرفت؛ چرا که او توبه پذیر است. طبق روایت اما صادق (ع)، آدم پس از خروج از جوار خدا و فرود به دنیا چهل روز هر بامداد بر فراز کوه صفا با چشم گریان در حال سجود بود، جبریل برآدم فرود آمد پرسید: چرا گریه می‌کنی؟ گفت: چرا گریه نکنم در حالی که خداوند مرا از جوار و بارگاهش بیرون راند و در دنیا فرود آورد.

جبریل گفت: ای آدم، به درگاه خدا توبه کن و به سوی او بازگرد آدم گفت چگونه توبه کنم؟ جبریل او را در روز 8 ذی‌حجه به منی برد، آدم شب را در آنجا ماند و صبح با جبریل به عرفات رفت. پس از نماز عصر آدم را به وقوف در عرفات واداشت و کلماتی را که از پروردگار دریافت کرده بود به وی تعلیم داد. بگو ای آدم:

سبحانک اللهم و بحمدک لاله‌الاننت عملت سوء و ظلمت نفسی و اعترفت بذنوبی اغفرلی انک انت الغفور الرحیم.
آدم تا هنگام غروب آفتاب همچنان دستش به آسمان بلند بود و با تضرع اشک می‌ریخت، وقتی که آفتاب غروب کرد، همراه جبریل روانه مشعر شد و شب در آنجا وقوف کرد و صبح‌گاهان با کلماتی به دعا پرداخت و به درگاه خدا توبه کرد و خدا توبه او را پذیرفت چرا که او توبه‌پذیر است.

همین مطلب را شیخ صدوق در کتاب «امالی» در روایتی از امام حسن (ع) نقل می‌کند که آن حضرت فرموده است: شخصی یهودی خدمت رسول خدا آمد، او از افراد دانای یهود بود از پیامبر سؤالاتی نمود، یکی از سؤال‌هایش به این قرار بود، چرا خداوند به بندگان امر نمود تا بعدازظهر در صحرائی عرفات وقوف نمایند پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌و‌آله) فرمودند: ساعتی است که حضرت آدم (ع) در آن ساعت مرتکب معصیت (گناه اولی) شد و خداوند بر امت من واجب نمود تا در بهترین مکان‌ها وقوف نمایند و نزد او تضرع و دعا نمایند تا بهشت را مجدداً در اختیار آنها نهد و آن ساعتی که مردم از عرفه می‌روند یعنی مغرب، ساعتی است که حضرت آدم (ع) در آن ساعت از خداوند خویش سخنانی را فرا گرفت و خداوند با رحمت خود بر او بازگشت و توبه او را پذیرفت (چرا که توبه‌پذیر و مهربان) است.

و ایشان فرمودند: به خدا قسم که برای آسمان‌ها دری است از رحمت و توبه و حاجات، احسان و کرم و بخشش و تمام کسانی که در عرفات اجتماع می‌کنند شایسته این صفات هستند.

زمانی که آنها می‌خواهند از صحرائی عرفه خارج شوند خداوند ملائکه‌اش را گواه می‌گیرد که همه آنان را از آتش جهنم نجات دادم و بهشت را بر آنان واجب گرداندم.

ب) حضرت ابراهیم در عرفات:

در صحرائی عرفات جبریل بیک وحی الهی، مناسک حج را به ابراهیم (ع) آموخت و ابراهیم (ع) هر يك از مراحل آن را با خلوص و عبادانه برپا داشت و ندای عرفت را در آن سرزمین سر داد.

ج) صحرائ عرفات همایش شناخت و خودسازي سرور شهيدان عالم حسين بن علي (ع):
امام حسين (ع) در بعدازظهر روز عرفه همراه با فرزندان و ياران خود در صحرائ عرفات وقوف كرد. وي در آنجا بزرگترين همایش خودسازي و شناخت را در قالب ژرف‌ترين كلمات به ظهور رسانيد.

سخناني كه از اعماق وجودش نشأت مي‌گرفت آن‌چنان والاست كه آدمي را به تفكر وا مي‌دارد، برخي از موضوعات آن به شرح زير است:

1- ايشان دعاي خود را با ستايش خداوند آغاز مي‌كند، ستايشي زيبا و بكتا.
«ستايش خداوندي را سزاست كه چيزي قضايش را دور نمي‌سازد و از اعطا و بخشش او جلوگيري نمي‌كند و هيچ آفريننده‌اي

آفرينش او را ندارد و او سخاوتمندي بي‌انتهاست»
2- بيان گوشه‌اي از نعمت‌هاي بي‌پايان خداوند كه انسان را درتمام مراحل رشد تكامل دربر گرفته و ياد از مهر مادر و مواظبت و پرستاري آنان را از الطاف خداوند مي‌شمرد.

3- به شكر نعمت‌هاي الهي اشاره مي‌كند و خود را از اداي يك شكر نيز عاجز مي‌داند.
4- استغفار و انابه عاجزانه به درگاه خداوند و طلب مغفرت از بارگاه حق تعالي.

هر فرازي از اين دعا دريچه‌اي از عشق و نور و محبت و توحيد را در دل انسان مي‌گشايد. ايشان با اين دعا در صدد است

انسان و خدا را بشناساند و نزديكي آن دو را به هم نمايان كند. اين نيابش منطقي‌ترين رابطه خدا با انسان را توضيح مي‌دهد.

ايشان با همه وجود حضور خداوند و احاطه و اشراف او به همه ذرات هستي و نفوذ علم و قدرت و حيات او را به تك‌تك ذرات و موجودات عالم مشاهده مي‌نمايد و آن چه را مي‌بيند بر زبان مي‌راند.

5- فراگيري راه تعليم و تربيت از خدا

6- شناخت و درخواست بهترين مسألت‌ها.

7- تعليم مفاهيم و ادبيات قرآن.

بي نوشت :

1. كافي، ج 2، صفحه 66

2. فرهنگ دهخدا، ج 10، ص 15818

3. رسول جعفريان، آثار اسلامي مکه و مدینه، نشر مشعر

4. مفاتيح الجنان